

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacția și Administrația
PIAȚA LIBERTĂȚII BRĂȘOV
Telefon 226
Abonament anual 360 lei
Pentru stăruire 800 lei
Anunțuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuși, cetățene, și pentru tine, la libertate, legalitate și cinste.

Zaharie Bârsan

Ardealul sărbătorește mâne pe unul dintre cei mai distinși apostoli ai culturii românești, pe scriitorul și artistul Zaharie Bârsan, directorul Teatrului Național din Cluj, care împlinește 25 ani de fecundă activitate în serviciul Thaliei române.

La sărbătorirea aceasta, a cărei inițiativă a luat-o despărtământul „Astrei” din Cluj, se asociază cu o deosebită dragoste, îndeosebi ținutul Brașovului, unde actualul director al Teatrului Național din Cluj, fiul de țaran din comuna Sânt-Petru s'a manifestat pentru primadată ca scriitor și artist dramatic apreciat.

Crescut la școlile din Brașov, Zaharie Bârsan și a pus încă din tinerețe talentul său în slujba neamului și cu toate greutatele întâmpinate din cauza vitregiei timpurilor Zaharie Bârsan a urmărit cu o tenacitate demnă de remarcă scopul său: dea da în acest colț de țară un avânt mișcării teatrale.

Nu trecea vacanță, în care Zaharie Bârsan să nu vină din București, unde urma cursurile la conservator, la Brașov, ca să organizeze reprezentații teatrale concentrând în jurul său ca diletanți tineretul universitar brașovean de pe vremuri. Pentru a da un și mai mare avânt mișcării teatrale în acest colț de țară, el venea fadeseori însoțit de unele din kolegele sale dela conservator, pentru a completa opera sa de îndrumător pe terenul artei teatrale. Cei cari am stat alături de dânsul acum 25 - 30 ani, nu vom uita niciodată reprezentațiile sale de pe vremuri, când alături de tinerele conservatoriste Marioara Voiculescu, marea artistă de astăzi și Olimpia Brașoveanu, actuala sa soție și distinsă artistă, storcea aplauzele unanime ale publicului românesc din Brașov și co-

munele învecinate, care a- lerga cu o adevărată sete ca să se adape la izvorul înviorător al artei dramatice române.

Paralel cu această activitate, care a făcut din Brașov un adevărat centru teatral, Zaharie Bârsan, fire de poet visător, publica în coloanele ziarului nostru primele sale poezii și schițe, cari complectau opera sa culturală-artistă.

Recunoscători pentru activitatea sa desfășurată în mijlocul nostru și mândri că fiul acestui ținut a ajuns prin munca sa și sfortările sale să ocupe înalta situație în care se găsește, ne asociem cu toată căldura inimii noastre la sărbătorirea sa, dorindu-i încă mulți ani de activitate rodnică ca îndrumător și conducător al Teatrului Național din metropola Ardealului.

Rușinea națională dela Zgurîța

Pe cât de revoltător e cazul dela Zgurîța, unde un locotenent de jandarmi a palmuit pe deputatul Halippa, pe atât de demnă este atitudinea presei și a parlamentarilor din opoziție, cari s'au ridicat și au înfierat fapta nesocotitului ofițer.

Nu voim să vorbim prea mult despre un individ, care nu merită. Un om, conștiu de sine și responsabil de faptele sale, nu se poate deda la acte de felul celui petrecut la Zgurîța.

Răspunderea cazului cade deci mai mult asupra spiritului în cere actualul guvern a căutat să și crească jandarmeria. În acea jandarmerie, — pe care știm prea bine la ce și cum o întrebuințează organele guvernului îndemnând-o cu ordine secrete la fel de fel de acte nelegale — nu e mirare că se găsească elemente de calibrul locotenentului dela Zgurîța.

Compareți cazul de față cu atâtea și atâtea brutalități petrecute la alegeri, pentru ca să vă convingeți că în Basarabia la Zgurîța nu s'a întâmplat ceva incidental, ci rușinoasa și condamnabila „bravură” a locotenentului de jandarmi este o continuare a sistemului inaugurat de guvern.

În fața acestei triste situații răspunsul subsecretarului de stat Tatărăscu la interpelările făcute în Parlament asupra

cazului dela Zgurîța, — nu mai însemnează nimic. Nu mai au nici o greutate vorbele acestuia, fiind-că ceea-ce d-se-a a condamnat cu vorba este tocmai sistemul pe care guvernul îl susține și îl sprijinește cu fapte. D-l subsecretar a declarat că locotenentul va fi pedepsit. Era de prisos această vorbă. Legile țării pretind doar ca fie-care individ să-și ia răsplata faptelor sale ilegale. Tot nimic însemnează și promisiunea d-lui Tatărăscu că va ordona o anchetă severă. Nimic; — pentru că ordonarea astorfel de ancheta a fost de-atâtea ori promisă dela tribuna ministerială, încât ne-am prea obișnuit ca declarațiunile de felul acest să le primim ca vorbe de mântulală, aruncate în vânt.

S'au petrecut în țara noastră atâtea sălbătăcii de felul celui dela Zgurîța, încât dacă guvernul se simțea îndatorat ca să le pună capăt, muria de mult acel sistem condamnat, care a dat naștere recentei rușini naționale dela Zgurîța.

Nu s'a petrecut însă cazul. Avem prin urmare motive că nici de data aceasta să nu dăm crezământ unor vorbe prin cari actuala cărmuire nu caută să curme un rău ci să-și sperie mai mult complicitatea sa în cauză.

Pentru aceea repetăm:
Rușinea națională dela Zgu-

rița nu o privim atât ca fapta nesocotită a unui individ, ci ca o urmare a unui sistem prin care actualul guvern înțelege să-și mențină „popularitatea” și rămânerea la putere.

Nu mai are deci guvernul liberal nici un cuvânt de scuză, prin care s'ar putea sustrage de răspunderea acelei lovituri brutale, care a lăsat o grea pată de rușine pe fața unei țări întregi.

D-l Vaida despre alegerea dela Ciuc

Fiind întrebat în trecut de un redactor al „Patriei” ce părere are despre rezultatul alegerii dela Ciuc, fostul Președinte de Consiliu a răspuns laconic și cu o zâmbitoare satisfacție:

Scie domnule, să înțelegeți odată și ungurii, că la Ciuc s'a dat deplină satisfacție poporului român ultragrațat prin diferitele ponegriri minoritare. S'a dovedit acolo cu prisosință, că ungurii nu sunt tratați mai rău decât românii. Și lor li-se jură urnele ca și nouă și ei sunt bătuți ca și noi.

Prin urmare, să facă bine minoritățile, să nu se mai plângă înzadar. Tratamentul e general și pactul dela Ciucea li dă o înconștientă justificare și în același timp li aprobă conștientă...

Bisericești.

Sinodul arhidiecezan

— Două constatări. —

Abia câțiva deputați peste jumătate numărul. Păcat de pierderea timpului cu frământările electorale, dacă cei aleși se sînchiesc atât de puțin de treburile bisericești, disconsiderând votul alegătorilor, cari și-au ales reprezentanți pentru a munci în interesul celei mai înalte instituții, iar nu pentru a li-se satisface numai ambiția de a figura în lista deputaților sinodali, absențând fără motive serioase dela datorie.

Din hotărîrile Ven. Sinod ținem să facem două constatări cari necesită un răspuns precis și urgent din partea celor în drept, pentru orientarea publicului credincios:

1. P. Ven. Consistor, a prezentat Venerabilului Sinod o adresă pentru a delibera și a decide asupra situației ce și-a creat-o ca membru al acestui Sinod — de o autoritate bisericească atât de înaltă — deputatul Popa-Lisseanu, care într-un articol a atacat Biserica creștină susținând enormități despre activitatea ei: că „a propagat (Bis.) și propagă egoismul și are cea mai îngustă concepție de viață, deoarece scopul ei înțelege o viață viitoare, care nu interesează omenirea” etc. etc.

După o discuție lamentabilă deputatul în chestie a declarat destul de șovălnic că cele susținute în articol împotriva bisericești, nu sunt păreri d-sale, ci argumente „istorice” a-le altora. Ven. Sinod s'a declarat satisfacțu, iar situația de deputat bisericească a d-lui Popa-Lisseanu s'a clarificat. Nu pe deplin, susținem noi.

Articolul impropriețat nu s'a publicat numai în Sinod. De el și despre păreri injurioase la adresa Bisericești creștine au luat cunoștință mil de cititori. Ori, aceștia n'au asistat la ședința Ven. Sinod pentru a lua act de retractarea d-lui deputat, care a publicat argumente străine fără a menționa aceasta punându-le în ghilemele.

Iată pentru-ce credem necesar ca retractarea d-lui deputat — pentru a-și clarifica pe deplin situația ca „om al Bisericești” — să se facă în același ziar sau revistă, în cere s'a publicat articolul cu pricina. Ba și mai mult. Dacă acele păreri proliptice Bisericești creștine sunt ale altora (dușmani ai Bisericești) — datorită d-lui deputat, ca reprezentant al Bisericești era și este să combată acele păreri și să ia în apărare Bisericești, a cărei activitate a adus cel mai real

serviciu omenimei, propagând nu egoismul ci dimpotrivă cel mai înalt altruism.

Dacă elementele laice sunt chemate a conlucra în Bisericești, se impune ca aceste elemente să fie profund conștinate de sublimitatea principiilor Bisericești și de necesitatea acestuia pentru fericirea și viitoare și din lumea materială a omenimei, căci altfel se introduc în Bisericești elemente, cari nu vor conlucra la propășirea ci la distrugerea Bisericești.

2. Alegerea deputatului din cler în cercul Brașov, făcându-se anul trecut cu disconsiderarea și nerespectarea dispozițiilor §§ 20 și 32 din Regulamentul de procedură la alegerea deputaților pentru sinodul arhidiecezan, s'a înalțat protest. Venerabilul Sinod, în loc de a nimici din oficiu alegerea, a validat-o, trăgând la răspundere pentru defecte pe d. comisar conștitorial însărcinat cu alegerea.

În fața acestui fapt real dar ilegal, d-l „protestant” nu din „curiositate” ci pentru orientarea sa și a tuturor preoților, cărora li se cere cea mai strictă observare și respectare chiar a dispozițiilor §§ de mai sus, a înalțat o adresă întredând Ven. Sinod dacă defectele de formă produse prin nerespectarea §§-lor menționați pot fi disconsiderate. Venerabilul sinod în sesiunea acestui an, la propunerea comisiunii verificatoare prin referentul său d-l judecător Margite, om cunoș-

cător de legi, nu a clarificat de lău chestiunea, declarând, „că... deși există defect de formă, acesta nefiind esențial, Sinodul rămâne pe lângă punctul de vedere exprimat în sesiunea anului trecut, deci, validarea alegerii, disconsiderându-se dispozițiunile §§ 20 și 32 din regulamentul.

Se impune întrebarea: cari dispozițiuni din resp. regulament sunt esențiale și cari sunt necesențiale, cari pot fi sau trebuie respectate, și peste cari se poate trece ca neavând vr'o însemnătate.

Ven. Sinod călcând însuși dispozițiunile regulamentului votat la 1899 tot de Sinodul arhidiecezan, a scos din vigoare dispozițiunile §§ lor de mai sus și prin interpretarea sa a lăsat mâna liberă, ca la eventuale viitoare alegeri de acest fel §§-li respectivi să nu se respecte. Iar alegerile, cari se vor face astfel, vor trebui totuși validate.

Este așa sau nu?

Un alegător ort. rom.

Alegerea episcopului eparhiei Aradului are loc mâne, Duminică în 3 Mai de cătră sinodul eparhial întrunit în sesiune extraordinară. După cum ni se comunice, șansele cele mai mari de reușită le-ar avea candidatul Dr. G. Comșa.

Evenimentele din Germania și Bulgaria

D-l Iuliu Maniu despre alegerea lui Hindenburg și sporirea armatei bulgare.

D-l Iuliu Maniu fiind interviu...

Alegerea lui Hindenburg ca președinte al republicii germane este urmarea lipsei de solidaritate a aliaților...

Să dea Dumnezeu să nu fie altceva decât un avertisment pentru aliați.

Este un eveniment de cea mai mare importanță, a cărui gravitate crește prin împrejurarea că o intervenție cu forța este imposibilă...

Și acest eveniment — ca și cele petrecute în Bulgaria — este un motiv mai mult ca să fie trezi cei cari conduc destinele țării noastre...

Cu privire la cererea guvernului bulgar...

Nu pot crede nimic altceva, ci trebuie să pretind, ca fiecare român conștient, respectarea complectă a tratatelor.

EXTERNE.

După atentatul dela Sofia

După ultime știri...

Telegrama din Viena...

Rakowsky a fost solicitat...

Dealăparte autoritățile din Sofia...

Noua atitudine a partidului Radici

Un eveniment important se anunță din Belgia...

Din Cameră Pălmuirea deputatului Pan Halippa

Camera și Senatul s'au întrunit...

Deputatul Vasilescu-Vuljean...

În numele Partidului Național a luat cuvântul...

D-l Iorga aduce elogiul activității patriotice...

Pe obrazul lui Halippa...

S'a intrat apoi în ordinea de zi...

Ședința de Joi a Camerei a fost întreagă ocupată...

SPORT.

"Brasó! Lapok" scrie despre Crossul Național...

Cum adevărul este acel răzărit...

În cazul dacă cei propuși...

Reprezentanța Titus Protopescu...

Mașina de votat legi

Oficiul guvernului ne anunță...

La Senat: Legea de autonomie...

La Cameră: Legea pentru accelerarea...

D-l dr. Angelescu, ministrul Instrucțiunii...

Consiliul a admis depunerea proiectului...

S'au numit apoi din șansa Consiliului...

1. Proiectul de lege al beaurilor spirtoase...

INFORMAȚIUNI

D-l Mihai Popovici, deputat și fost ministru...

Sinodul eparhial din Cluj a primit propunerea...

Procesul Corneliu Codreanu a fost srumutat...

Din bilanțul societății de asigurare "Steaua României"...

Daunele plătite în ultimii trei ani...

Societatea are Subdirecțiunea și Reprezentanța Generală...

Prefect al județului Solnoc-Dobăca...

Cătră elevii promovați în 1908 la liceul "Andrei Șaguna" Brașov.

Iubiți colegi! Au trecut 17 ani de la absolvirea liceului...

La revedere: Dr. G. Popoviciu,

prof. la liceul "Andrei Șaguna".

Locale

Scurtirea pânel. Incepând de ieri...

Cununile Doamnei Octavia Popovici...

Joc. Avem onoare a aduce la cunoștința onor. public...

Dactilografă perfectă independentă...

Mulțămii. Comitetul societății sodailor români...

Negustori agili sau meseriași inteligenți...

Fete cusătorese și ucenice se primesc momentan...

În restaurantul "REDUTA" concertează...

În școala de dans Francisc Ijac (Geweberverein)...

Căutăm turnători și ajutoari de turnători...

Publicațiune

Se aduce la cunoștința generală...

Director: Ionel Hallegar.

377 1-1